

Delingsøkonomien – miljø, forbruk og reiseadferd

Tommy Staahl Gabrielsen
TØI-seminar, Litteraturhuset Oslo
8 november 2017

Delingsøkonomiutvalget

- Leverte sin rapport til FM i februar 2017
- Legge til rette for at delingsøkonomien kunne vokse, hensyntatt
 - Samfunnets behov for effektiv skattlegging
 - Forbrukernes behov for beskyttelse
 - Spilleregler i arbeidslivet
 - Arbeidsmiljøloven og sonderingen mellom arbeidstakerbegrepet og oppdragstaker
- Gjennomgå regelverk og reguleringer.
- Samfunnsøkonomisk perspektiv.

Delingsøkonomi

- Delingsøkonomien kan bidra til effektiv ressursutnyttelse.
- Delingsøkonomien er ikke noe nytt.
- Før den industrielle revolusjon var mye organisert som delingsøkonomi.
 - Markeds plasser, jordbruksutstyr, infrastruktur, veier og vannveier, arbeidskraft ble delt.
 - Systemer basert på tillit og resiprositet og lokale i sin natur

- Den industrielle revolusjonen
 - Delingsøkonomien brøt på mange måter sammen
 - Ble etter hvert erstattet av penger og markeder
 - Vi fikk industribedrifter med ansatte arbeidstakere
 - Gjennomgripende økonomisk vekst helt fram til i dag.
 - Forbrukersamfunnet: "Kjøp, bruk og kast".
- Så kom internett på slutten av 1900-tallet.
 - Revolusjon i hvordan folk interagerer/kommuniserer
 - Disrupsjon

Drivere for delingsøkonomien

- Den moderne delingsøkonomien springer ut fra underutnyttelse av ulike typer kapital.
- Transaksjoner foregår over en digital plattform, peer-to-peer, business-to-peer, business-to business.
- Sentralt er også at det ikke skjer overføring av eiendomsrett
- Drivkraften er reduksjon i transaksjonskostnader. Plattformene
 - Reduserer søkekostnader og gjør det lettere å finne en match
 - Reduserer informasjonsasymmetrier gjennom å tilby ratingsystemer og forsikringsordninger

Implikasjoner

- Mindre behov for eierskap av kapitalgjenstander
 - «Access rather than ownership»
- Mindre faste ansettelser i bedrifter.
 - Bedrifter kan i større grad bruke markedet for å tilfredsstille sine behov for arbeidskraft.
 - «Frilansøkonomien»
- Beskjeden utbredelse i dag, men vokser raskt.

Trender

- Andelen 18-åringer som tar førerkort har falt med 12 % siste ti år.
- En stor andel av verdens befolkning vil ha mobiltelefon i 2020
- Dette åpner for mange muligheter, og en av disse er delingsøkonomien:
 - Man trenger en smarttelefon og internett
- Delingsøkonomien åpner opp for:
 - Bedre ressursutnyttelse av ulike typer kapital
 - Desentraliserte ressurser, matching, P2P i motsetning til sentraliserte lagerhold
 - Tillitsmekanismer – Blockchain-teknologien
- Delingsøkonomien åpner opp for deling av nesten hva som helst

On-demand
økonomi

Plattform-
økonomi

Formidlings-
økonomi

Freelance-
økonomi

Delingsøkonomi?

Peer-to-Peer-
økonomi

Tillits-
økonomi

Samarbeids-
økonomi

Leie-
økonomi

Transportområdet

- Sektor med stor innvirkning på miljø
 - Køer og luftforurensing i byene
- Personbiltransport er ekstremt ineffektivt i dag
 - Private biler er parkert over 90 % av tiden
 - Kapitalkostnaden er høy
 - 80 % av alle turer har ingen passasjerer
- Taximarkedet er ekstremt ineffektivt
- Myndigheter investerer i kollektive transportløsninger, men mye er fremdeles ineffektivt også der.

Plattformer for transport

- Zipcar – leiebil på timesbasis
- P2P-plattformer: nabobil.no, getaround.com
- Car pooling i byer: blablacar.com; uber.com
- Taxiliknende tjenester: Lyft, Uber etc.
- Sykkeldeling vokser raskt
- Bedre ressursutnyttelse gir en kostnadsgevinst og en miljøgevinst
 - Færre trenger å eie egen bil (teoretisk reduksjon i etterspørselen med 90 %)
 - Bedre utnyttelse av bilene som er på veien: 1 effektivt delt bil kan føre til 10-15 færre biler på veiene

Framtiden?

- Delte, selvkjørende elektriske biler.
- Bilene tilgjengelig on-demand via smarttelefon.
 - Vil dramatisk redusere behov for biler og ikke minst parkeringsplasser.
 - Miljøforurensningen i de store byene vil bli mindre.
- Andre forhold som kan påvirke delingsøkonomien
 - Blockchain-teknologien: effektivitet og omfang
 - Robotisering: Sysselsetting og inntektsmuligheter
 - Økt fokus på tilgang versus eierskap

Blockchain-teknologien

- Finanskrisen – mange mistet tillit til institusjoner
- Hvorfor måtte banker reddes av offentlige myndigheter med skattepenger?
- Blockchain ideen ble lansert to måneder etter at Lehman Brothers kollapsen
- Mange mener at BC er den største innovasjonen etter internett.
- Teknologien muliggjør peer-to-peer transaksjoner uten bruk av mellommenn, f.eks. banker, myndigheter eller internettportaler.
- BC er essensielt en database eller en regnskapsbok, som er
 - offentlig (dvs. ikke eid av noen),
 - den er lagret desentralisert,
 - synkronisert
 - og kryptert slik at den ikke kan hackes.

Implikasjoner for delingsøkonomien

- Mange av delingsplattformene vi ser i dag drives av tredjeparter som skal ha en del av kaken
- Mange spår at BC teknologien vil innen kort tid gjøre disse tredjepartene overflødige.
 - Det er allerede begynt å skje ([OpenBazaar](#))
 - Man snakker om ekte peer-to-peer deling, eller virkelig desentralisert delingsøkonomi.

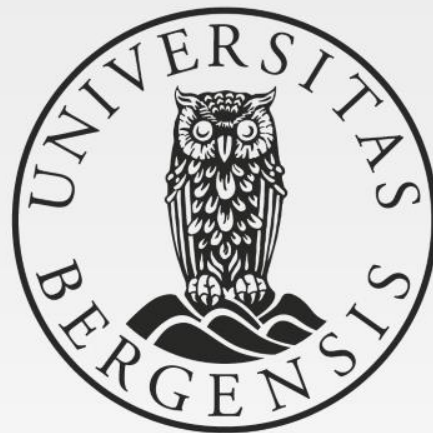
Konklusjoner

- Delingsøkonomien er begrenset i dag, men vokser raskt
- Viktigste for kostbare kapitalgoder
 - Bolig og transportmidler
- Kan oppleve store endringer i transportsektoren
 - Positive miljøgevinster
 - Lavere aggregert forbruk på grunn av bedre ressursutnyttelse
 - Endre fullstendig måten vi reiser på
- Teknologeutvikling kan føre til at dette virkelig skyter fart.

**Takk for
oppmerksomheten!**

UNIVERSITETET I BERGEN